

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

De uiduali pudicitia cap. xiiii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE COELIBATV

Aloes saccaro immixta. Hamus esca coopertus. An-
 guis in herba latens, Malum blandum: & bene conditū.
 Speculum mendax. Repellas ergo si quicquam sapi-
 si quis pudor est procul à te hanc pestem: et à captiosis
 meretricum blanditiis, quantum potes: longissime fu-
 gias: teq; ex earum unguibus subtrahas ocius, uel expi-
 latus (ut dixi) ne quid tibi etiā durius: peiusq; contin-
 gat. Et enim si tibi coelibatus est cordi, ab omni prorsus
 uenere abstinentes degas coelebs: oportet: sin minus uxo-
 rem ducas, dum licet: tutior enim honestis nuptiis hære-
 bis maritus: quàm fœdo commercio meretricis formi-
 carius: & leno. Quid (ut dicitur) claudicas in duas par-
 tes: elige quid maus: aut continere coelebs: aut frui
 uxore maritus: optio tua est: utrum uis: eligas licet: quic-
 quid ultra est: à malo est. Quanto enim liberius in se-
 uire diuinis poteris maritali iugo solutus: tanto grauius
 punieris: illicitis ultro modestiis implicatus. Coniugium
 quidem renūciare non ideo tibi concessum est: ut licē-
 tius scorteris: sed ut solutus: & coelebs coelestia liberius
 mediteris. Sed omittamus tandem de meretricum mo-
 ribus: ac simul de improborum coelibatu ulterius dis-
 ceptare: et de uiduali pudicitia deinceps dicamus.

3. Reg. 18

De uiduali pudicitia. Cap. XIII.

ET enim quum etiam mulieres simili plærunque
 coelibatu lasciuant, & deuæ à castitatis tramite
 & ipsæ frequenter aberrent: non alienum duxi à
 nostro instituto: eas quoq; hoc loco ab errore: qua pos-
 tero modestia: & lenitate detertere: quum impudici-
 tiæ uicium cuiusque sexus: et ordinis salubriter incesse-
 re mihi in animo sit. Sunt enim non nullæ quæ uirorum
 morte tanquam dominarum maritorum solutæ: et liberae
 non castitatis: sed libertatis amore legitimis: nuptiis ab-
 stinent: ut Amazonum more nubendi: nō pariendi finē
 faciant,

Coelibat

faciant. Quod quod turpe sit, quantum; nefarium, quantaque; in
 famia, & probro dignum, latere arbitror neminem. Por
 ro satis constat uidualem pudicitiam, & si primo fati ne
 cessitate contingat, data tamen occasione continendi ef
 fici subinde ex proposito uoluntariam: & ea gratia iure,
 meritoque; laudari: haberi que; propterea proximam uirgi
 nitati, nuptiis uero multo prestantiorem. Nam ex sen
 tentia Apostoli uiduitas certis quibusdam officiis uirgi
 nitati arctius copulatur. Vnde dicit, Mulier innupta, &
 uirgo cogitat, quae domini sunt: ut sit sancta, & corpore,
 & spiritu. Siquidem paripropemodum uirtutis est mu
 lierem abstinere coniugio, quod aliquando delectauer
 rit, & nulla coniugii oblectamenta gustasse. Difficile sa
 ne utrunque: & quod uiduam expertam iam coniugii, solatia
 ad nuptias non alliciant: & uirginem ignotae uolupta
 tis desiderium a castitatis proposito non deturbet. Cre
 do equidem (& si in eo facile possem falli) corruptam
 mulierem iam expertam uoluptatis illecebras difficil
 ius continere, quam uirginem. Quam ob rem & si ui
 duae uirginitatis lauream nuptiarum opera amiserint,
 pudicitiae tamen corona donantur: quae quantum lau
 reae uirginali cedit, tantum maritalibus anulis, & faci nu
 ptiali praecedit. Quot enim gradibus uiduae uirgini
 bus subeunt, totidem gradibus conjugatas praecellunt.
 Licebat quidem (ut est in Leuitico scriptum) filias sacer
 dotis uiduas, perinde atque antea, quum essent uirgi
 nes, de sanctis oblationibus uesci: quibus, dum essent
 uxores, nedum uesci sed ne attingere quidem fas erat.
 Sed & apud Gentiles in negotio religionis idem fero
 me honor deferebatur uiduis, quod uirginibus. Nempe
 sicut Romae in honorem Vestae perpetui ignis custodia
 solis uirginibus mandabatur: ita Athenis, in honorem
 Pythiae, ubi idem ignis inextinguibilis seruabatur, solis
 uiduis: quod tantidem apud eos aestimaretur uiduitas, quam
 ti apud ipsos Romanos uirginitas, Vnde Paulus apo
 st. 1. Cor. 7

DE COELIBATV

Nihil licet uiduas non interdicit rubere, multo tamen
 beatiores asseuerat fore, si sic permanferint. Idem quoque
 1. Tim. 5 que Timotheo præcepit honorare uiduas, quæ ueræ
 uiduæ sint: quas tum demum approbandas dicit, quum
 ad .lx. annum peruenerint, & intemeratam uni seruaue-
 rint toro fidem. Mulierem autem uetulam, quot quot
 annorum fuerit, nequaquam probat, si multorum uirorum fue-
 rit experta connubia. In his enim eminet studium casti-
 tatis, at in illis, aut senectus, aut pudor, uel satietas, modum
 uidetur fecisse nubendi. Quocirca sicut non carent ma-
 ledicto crebræ nuptiæ, ita unæ dignæ sunt uenia, & ple-
 nè honestatis. Non est tamen quod propterea quisquam cre-
 dat hic damnari à nobis ullo pacto matrimoniū: quod
 huic uideamur uidualē præponere continentiam. Quis
 autem non intelligit longe melius agi cum muliere in
 1. Cor. 7 nupta, quæ ea, quæ Dei sunt, tantum cogitet, quam cum illa,
 quæ ea tantum curat quæ sunt mundi, aut quomodo
 placeat marito: ut dicit Apostolus. Sicut enim dicimus
 non peccare, quæ legitimo matrimonio copulatur, sic
 1. Cor. 7 beatius facere asserimus, quæ recusat rursus nubere, ut
 liberius, atque arctius copuletur Deo. Idcirco Apostolus,
 Mulier, inquit, alligata est legi, quæ diu uir eius uiuit: quod si dor-
 muerit uir eius, liberata est a lege, cui uult nubat, tantum in
 domino: beatior autem erit, si sic permanferit, secundum
 1. Tim. 5 consilium meum. Quod autem dixerit, Volo iuniores nu-
 bere, filios procreare, matres familias esse, nihil à priori
 sanè consilio dissentit: quum id incontinentiæ tantum fu-
 giendæ causa permittatur: & propterea subiunxit, Volo
 nullam occasionem dari aduersario maledicti gratia.
 Iam enim quædam conuersæ sunt post sathanam & in incōti-
 nentiâ prolapsæ. Tollæ autem istam suspicionem incōtinen-
 tiæ, & non erit cur dicat, Volo iuniores nubere, quum asse-
 ruerit beatiores omnino fore, si sic innuptæ permanferint. Cō-
 stat ergo ex sententia Apostoli, non esse bonum uiduas, quæ
 possunt continere, rursus nubere: at illis tantum, quæ ob

fragilitatem continere desperant, expedire nuptias, ne in
incontinentiam prolabantur: ideo dicit, Quæ nō potest
continere nubat: melius est enim nubere q̄ uri. 1. Cor. 7

Memoranda exempla illustriū fœminarum, quæ
ueram uiduitatem seruauerunt. Cap. XV.

Huius autem uidualis cōtinentiæ præcipuā lau-
dem Paulā Romanā ex Gracchorū, Scipionūq;
progenie illustrem uindicasse sibi. D. Hierony-
mus tradit: quæ post mortē uiri spretis statim q̄buscūq;
mundi delitiis, nihil in omni copia rerum pluris fecit, q̄
p̄petuam cōtinentiā. Hanc normam & Blasylla eius in-
clita proles adhuc adolescentula perq̄ similis tū forma,
tum moribus matri, uiro defuncto eodem pudicitiae te-
nore p̄secuta est. Nihilo quoq; inferiore laude Mella-
niam decorandā puto, q̄ non dū humato mariti cada-
uere, quum geminos præclarissimæ indolis filios amis-
sisset, efferri una cū uiro sicis spectauit luminibus, & si-
ne mora pertesa connubiorū, uiduitatem p̄petuā domo
no consecrauit. Nec Eufrasia & ipsa Romana ulla in re
his inferior putanda est: quæ quum esset adhuc florens
ætate: formaq; & generis nobilitate, & rerum opulētia
lōge præstaret, mortuo tñ marito induci nunq̄ potuit, ne
à Theodosio qdē Augusto, ut secundo cuiq̄ nuberet:
sed data æq̄ oibus procis repulsa, in Thebaidē p̄fecta,
uixit sanctissime, in p̄petua uiduitate p̄durans. Itidē ferō
mē præstitit Helisabeth Pānoniorū regis filia, & Henrici
Cæsaris cōiunx, q̄ uiduata uiro, contēptis p̄tinus regis
delitiis, & aulico luxu, totā sese egentiu, & ægrorū serui-
tio mancipauit: nullū patiens sibi nominari sp̄sum, præ-
ter Christū, quē uere in illis pauperibus agnoscebat. At
q̄to ēt foelicius accidit Cōstantiæ Constantini Augusti fi-
liæ: quæ uiro adhuc superstitē meruit poptato cōtinen-
tiæ munere donari: nam Gallicano Romani exercitus